

Na stopě odolnosti českého stravování vůči krizím

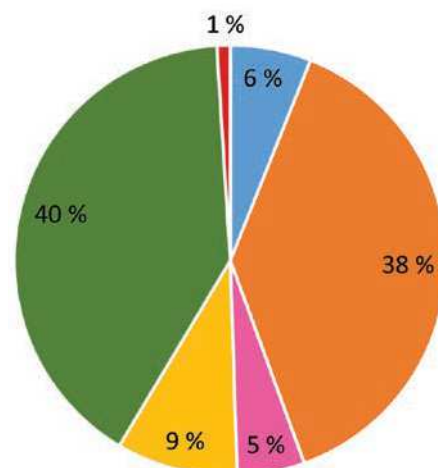
Že k dramatickým změnám v době opatření proti koronavirové pandemii nedošlo, plyne především z následujících odpovědí: na otázku „Proměnilo se ještě nějak jinak vaše chování, co se týče jídla, ve srovnání období před a během Covid-19?“ odpovědělo 85 % respondentů ne. Podobné to bylo s otázkou „Došlo v rámci vaší domácnosti s ohledem na Covid-19 ke změně postojů či změně životního stylu, co se týče jídla a stravování?“, na kterou záporně odpovědělo 87 % respondentů.

Co tedy stojí za tím, že omezený přístup k potravinám a stravovacím zařízením nás tolik, lidově řečeno, nerozhodil? Následující úvahy lze ilustrovat výrokem jednoho z účastníků výzkumu: „Bydlím na vsi a mám vlastní produkci ovoce a zeleniny. Osobně mě nijak vládní opatření v oblasti potravin netrápila. Restaurace a ani jiná rychlá občerstvení nenavštěvuji, takže se mě to nijak nedotklo.“

A skutečně se tento výrok dá podpořit i čísly. Můžeme prokázat, že jsme zvyklí připravovat si jídlo doma – například vaření obědů bylo potvrzeno v 74 % domácností, přičemž v době zavedení protiepidemických opatření toto číslo stoupl na 86 %. Co se týká obstarávání potravin, většina respondentů získávala jídlo během karantény zejména běžným nákupem

Zprávy o dopadech koronavirové pandemie se na nás v posledních měsících doslova valí ze všech stran a ani oblast stravování neunikla pozornosti odborníků. Také čeští vědci se zapojili do mezinárodního výzkumu zaměřeného na vliv pandemie na chování a postoje lidí k jídlu (nakupování, vaření, konzumace, pěstování atd.), který proběhl v 15 evropských jazycích. V tomto článku bychom vám rádi představili výsledky reprezentativního dotazníkového šetření týkajícího se Česka, jehož se zúčastnilo celkem 530 respondentů. Stručně by se dalo říci, že se nic zásadního nezměnilo, ale stojí za to zamyslet se, proč tomu tak je a jakou roli v této záležitosti hraje zahrádkaření.

- Produkuji vlastní potraviny a chci ještě více kvůli nedávné zkušenosti s potravinami během Covid-19
- Produkuji vlastní potraviny, ale nedávné dění během Covid-19 na to nebude mít žádný vliv
- Neprodukuji nic, ale uvažuji o tom do budoucna kvůli zkušenosti s děním během Covid-19
- Neprodukuji nic, ale uvažuji o tom bez ohledu na Covid-19
- Neprodukuji nic, ani o tom neuvažuji
- Jiné

(převážně v supermarketech, diskontních obchodech apod.), a kromě toho v otevřených odpovědích často zaznívalo, že lidé měli své zásoby (např. mražené maso, zeleninu, zavařená hotová jídla apod.), ať už ze svých vlastních zahrad, nebo od příbuzných či od známých. Není divu, jelikož bylo zjištěno, že víc než polovina respondentů má přístup k nějaké zahradě, ať už jde o vlastní u domu, v kolonii, na chatě či o zahradu příbuzných. Jak je vidět v grafu na obrázku, značná část respondentů (44 %) uvedla, že produkuje vlastní potraviny, a další o této činnosti alespoň uvažují – ať už vlivem zkušenosti s pandemií či bez ní.

Pouze necelých 15 % respondentů uvedlo, že došlo ke změně jejich postojů k jídlu, především v oblasti důslednějšího plánování nákupů. Dále zaznělo

například to, že lidé mají větší zájem o zdravou stravu, zejména o větší množství ovoce a zeleniny, více si váží potravin a méně jimi plýtvají. Ve prospěch zahrádkaření hovoří tento výrok: „Jídla si člověk více váží, odstartovalo pěstování doma – okurky, rajčata, ředkvičky“. Pokud má tedy zkušenost s touto pandemií vliv na naši společnost, přejme si, aby to byl i zvýšený zájem o obhospodařování zahrádek!

Zdeňka Smutná,
Univerzita Jana Evangelisty Purkyně
v Ústí nad Labem

Barbora Duží,
Ústav geoniky
AV ČR, v. v. i.

Jan Vávra,
Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích, jvavra@efjcu.cz
Foto B. Duží

